

A highly detailed, black and white ornate border surrounds the central text. It features intricate floral and scrollwork patterns, including roses, leaves, and circular motifs, creating a classic, decorative frame.

Franc Kafka

PROCES

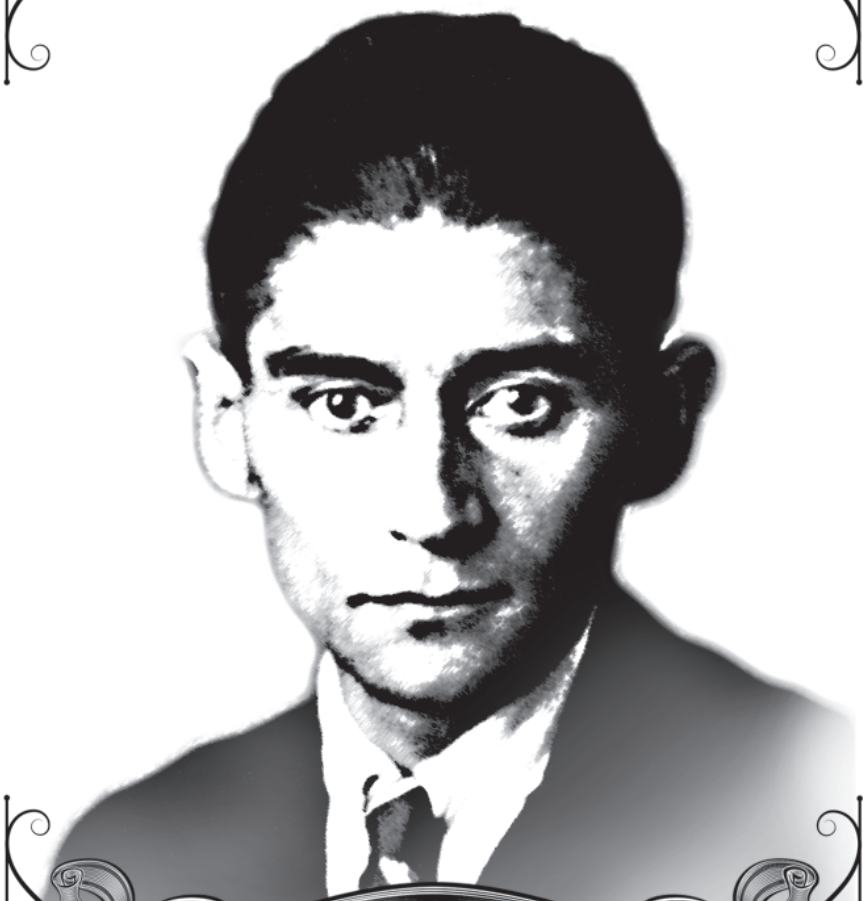
Prevod sa nemačkog
Vida Županski - Pčenik

A decorative ribbon or banner element, rendered in a shaded, three-dimensional style, that curves across the bottom of the text area. It contains the publisher information.

OTVORENA KNJIGA
BEOGRAD 2023.

Naslov originala:
Franz Kafka
DER PROZESS

Prevod:
Vida Pečnik

FRANC KAFKA

Glava prva

HAPŠENJE, RAZGOVOR SA GOSPOĐOM GRUBAH, ZATIM GOSPOĐICA BIRSTNER

Neko mora da je oklevetao Jozefa K., jer iako nije učinio nikakvo zlo, jednog jutra je bio uhapšen. Kuvarica gospođe Grubah, njegove gazdarice, donosila mu je svakoga dana doručak oko osam časova, ali tog jutra nije došla. To se još nikad nije desilo. K. pričekao još jedan časak, pogleda sa jastuka u staru ženu koja je stanovala preko puta i koja ga je sad posmatrala sa nekom za nju sasvim neobičnom radoznalošću, a zatim, začuđen i gladan, on zazvoni. Odmah se ču kucanje na vratima i u sobu uđe neki čovek koga on u svom stanu nikad pre nije video. Bio je vitak, ali čvrsto građen, i na sebi je imao pripijeno crno odelo na kom je, slično putničkim odelima, bilo mnogo nabora, džepova, pređica, dugmeta i jedan pojas. Usled toga ono je, a da čovek nije bio načisto čemu sve to služi, izgledalo naročito praktično.

„Ko ste Vi?“, upita K. i upola se uspravi u postelji, ali čovek pređe preko pitanja kao da se treba zadovoljiti njegovom pojavom i samo reče: „Vi ste zvonili?“

„Ana treba da mi donese doručak“, reče K. i pokuša najpre da utvrdi ćutke, pažljivim posmatranjem i razmišljanjem, ko je u stvari taj čovek. No ovaj mu nije dao puno vremena za to, nego se okrenu vratima i odškrinu ih malo da bi rekao nekome ko je očigledno stajao odmah iza: „On bi hteo da mu Ana donese doručak.“ Iz susedne sobe dopro je prigušen smeh, a

po njegovom zvuku nije bilo jasno da li u njemu učestvuje više osoba.

I mada stranac ovim nije mogao saznati ništa što mu od ranije nije bilo poznato, on ipak reče K.-u tonom saopštenja: „Nemoguće je.”

„To je nešto novo”, reče K., skoči iz postelje i brzo obuče pantalone. „Pogledaću kakvi su to ljudi i kako će gospođa Grubah opravdati preda mnom ovo uzne-miravanje.” Doduše, odmah mu je palo na um da to nije smeo glasno da kaže jer je time u neku ruku priznao strancu pravo nadzora, ali to mu sada nije izgledalo važno. Stranac je to upravo tako i shvatio, jer reče: „Zar ne biste radije ostali ovde?”

„Ja niti želim da ostanem ovde, niti želim da mi se obraćate dok se ne predstavite.”

„Bilo je u najboljoj nameri”, reče stranac i sada dobrovoljno otvori vrata. U susednoj sobi, u koju K. uđe sporije nego što je hteo, izgledalo je, na prvi pogled, sve isto kao prethodne večeri. Bila je to soba gospođe Grubah, a u toj sobi prepunoj nameštaja, pokrivača, porcelana i fotografija, bilo je danas možda nešto više prostora nego obično. To se nije moglo odmah prime-titi, utoliko manje što se glavna promena sastojala iz prisustva jednog čoveka, koji je pri otvorenom prozo-ru sedeo sa knjigom, sa koje je sada podigao oči.

„Trebalo je da ostanete u svojoj sobi! Zar vam Franc to nije rekao?”

„Pa šta vi u stvari hoćete?”, upita K. i pogleda no-vog poznanika, onog nazvanog Franc, koji je zastao na vratima, pa se opet zagleda u prvog. Kroz otvoren prozor opet se videla stara žena, koja je sa pravom sta-račkom radoznalošću prišla prozoru preko puta da bi i dalje mogla sve da gleda.

„Ali ja želim gospođu Grubah!”, reče K., učini pokret kao da se otrže od dva čoveka, koja su, međutim, stajala daleko od njega, i htjede da produži.

„Ne!”, reče čovek kraj prozora, baci knjigu na stolicu i ustade. „Vi ne smete da odete, Vi ste uhapšeni.”

„Tako izgleda,” primeti K. „A zašto?”, upita zatim.

„Mi nismo pozvani da Vam to kažemo. Idite u svoju sobu i pričekajte. Postupak je pokrenut, i Vi ćete sve na vreme saznati. Kad Vam se ovako prijateljski obraćam, ja postupam van svog naloga, ali nadam se da to neće čuti niko osim Franca, a on je isto ljubazan prema Vama, protivno svim propisima. Ako i dalje budete imali toliko sreće kao pri određivanju stražara, onda možete biti puni pouzdanja.”

K. htjede da sedne, ali tad vide da se u celoj sobi može sedeti jedino na kraj prozora.

„Vi ćete se još uveriti koliko je sve to tačno”, reče Franc i priđe mu zajedno sa onim drugim. Ovaj je bio znatno viši od K.-a, i često ga je lupkao po ramenu. Obojica su ispitivali K.-ovu noćnu košulju.

Rekoše mu da će sad morati da obuče mnogo lošiju košulju, ali da će mu oni ovu košulju, kao i sve ostalo rublje sačuvati, i vratiti u slučaju da se njegova stvar povoljno završi.

„Bolje je da predate svoje stvari nama, nego u depo”, rekoše mu, „jer se u depou često dešavaju pronevere, a osim toga, tamo se posle izvesnog vremena prodaju sve stvari, bez obzira da li je dotični postupak završen ili ne.

A koliko samo traju takvi procesi, naročito u poslednje vreme! Doduše, Vi biste, na kraju krajeva, dobili od depoa novac za prodane stvari, ali taj iznos je, prvo, već po sebi mali - jer pri prodaji ne odlučuje visina ponude nego veličina mita, a drugo, iskustvo

je pokazalo da se ti iznosi smanjuju kad iz godine u godinu idu iz ruke u ruku.”

K. nije gotovo ni obraćao pažnju na ove reči; pravo da raspolaže svojim stvarima koje je možda još imao, nije mnogo cenio; bilo mu je mnogo važnije da shvati svoj položaj, ali u prisustvu ovih ljudi nije bio u stanju da razmišlja; stomak drugog stražara – ovo su mogli da budu samo stražari – neprestano ga je tobože prijateljski gurkao, ali kada bi K. podigao oči, ugledao bi suvo koščato lice sa velikim, nakrivo nasade-nim nosom(koje uopšte nije pristajalo uz tu gojaznu telesinu) i koje se preko K.-ove glave sporazumevalo sa stražarom.

Kakvi su to ljudi? O čemu govore? Kojoj vlasti pripadaju? Ali K. živi u državi u kojoj postoji pravo, svuda vlada mir, svi zakoni su na snazi, ko se, dakle, usuđuje da u njegovom stanu izvrši prepad na njega? Uvek je bio sklon da sve stvari što lakše uzima k srcu, da u najgore veruje tek kada ono nastupi, da se ne priprema za budućnost čak i ako sa svih strana preti opasnost. Ali sada mu to nije izgledalo tačno; doduše, sve se moglo shvatiti i kao šala, kao neotesana šala koju su mu iz nepoznatih razloga priredile njegove kolege iz banke – možda zato što mu je danas bio trideseti rođendan. To je, naravno, bilo moguće; možda je trebalo da se na neki način nasmeje stražarima u lice i oni bi se smejali zajedno sa njim; možda su to nosači sa ugla ulice, ličili su nekako na njih – pa ipak je, ovog puta, takoreći čim je ugledao stražara Franca, doneo odluku da ne ispusti iz ruku nijedno preimućstvo koje je, možda, imao u odnosu na ove ljude. U tome što bi mu kasnije mogli reći da nije razumeo šalu, K. je video sasvim malu opasnost, ali se dobro sećao(mada nije bila njegova navika da se uči na iskustvu) nekih

u suštini beznačajnih slučajeva, kada je, za razliku od svojih prijatelja, svesno, bez inajmanjeg osećaja za moguće posledice, postupio neoprezno i zbog toga bio kažnjen ishodom. To se više ne sme desiti; bar ne ovog puta; ako je to neka šala, on je voljan da u njoj učestvuje.

Još je bio slobodan.

„Dozvolite”, reče i, provukavši se između stražara, žurno se uputi u svoju sobu.

„Izgleda da je razborit”, ču iza sebe. U svojoj sobi on otvori fioke pisaćeg stola; tamo je sve bilo u najboljem redu, ali baš lične isprave koje je tražio, u uzbuđenju, nije mogao odmah da nađe. Najzad nađe svoju ispravu od bicikla, ali tad mu se ta isprava učini suviše beznačajna i on nastavi da traži dok ne nađe krštenicu.

Kad se vratio u predsoblje, upravo su se otvorila naspramna vrata i gospođa Grubah htela da uđe. Mogla se videti za trenutak, jer čim ju je K. prepoznao, ona kao da se očigledno zbunila, zamoli za izvinjenje, veoma oprezno zatvori vrata i nestade.

„Ta uđite”, stigao je K. da kaže. I sad je sa svojim ispravama stajao na sred sobe, gledao još u vrata koja se više nisu otvarala i trgao se tek na poziv stražara koji su kraj otvorenog prozora sedeli za stočićem i, kako je K. sada utvrdio, doručkovali.

„Zašto nije ušla?”, upita on.

„Ne sme”, reče krupni stražar. „Pa Vi ste uhapšeni.”

„Ali kako mogu da budem uhapšen i to na ovaj način?”

„I opet Vi”, reče stražar i umoči hleb s maslom u zdelicu sa medom. „Na takva pitanja ne odgovaramo.”

„Vi ćete morati da odgovorite na njih”, reče K. „Evo mojih isprava, a sada mi pokažite svoje, a pre svega nalog za hapšenje.”

„Mili bože!”, reče stražar. „Kako ne umete da se snađete u svom položaju, pa još izgleda idete i za tim da bez potrebe ljutite nas koji smo Vam od svih Vaših bližnjih najbliži!”

„Tako je, ta verujte nam”, reče Franc i ne primače šolju s kafom koju je držao u ruci, već uputi K.-u dug i verovatno značajan, ali nerazumljiv pogled.

K. se nehotice upusti u dijalog pogledima s Francem, a onda ipak udari rukom po svojim ispravama i reče:

„Tu su moje isprave.”

„Šta se one nas tiču?”, viknu sad krupni stražar. „Ponašate se gore od deteta. Šta biste hteli? Da li biste hteli brzo da okončate Vaš prokleti veliki proces time što sa nama, stražarima, diskutujete o legitimaciji i nalogu za hapšenje? Mi smo mali službenici koji se ne razumeju mnogo u legitimacije i koji sa Vašom stvari imaju samo toliko veze što moraju da stražare kod Vas deset časova, i za to dobijaju platu. Eto, to smo mi, i ništa više, a ipak smo u stanju da shvatimo da se visoka vlast u čijoj smo službi prethodno dobro obavesti o razlozima hapšenja i o ličnosti uhapšenog pre nego što izda nalog za takvo hapšenje. Tu nema greške. Naša vlast, koliko je ja poznajem, a poznajem samo njene najniže stepene, ne traži krivicu među stanovništvom, već je, kako zakon kaže, krivica sama privlači i ona mora tamo da pošalje nas, stražare. To je zakon. Otkud bi tu bilo greške?”

„Taj zakon mi nije poznat”, reče K.

„Utoliko gore za Vas”, reče stražar.